

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pol.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for. a seljake 60 nov. za pol. godine. Izvan Carovine više poštarina, tj. što se najto najmanje 8 seljaka to su voljni, da ih list šalju samo stin ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 70 nov. na godinu svakomu. Noret so šalju kroz poštarsku *Vazračicu*. Ima, prezimo i najbolju Postu valja jasno oznaciti. Komu list nedodje, na vrijeme, neka to javi odpravniku u otkoronu pismu, za koje se neplaća nikakva postarina, napisar izvana *Reklamacija*. Tko list prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalaze se

Via S. Francesco N. 4, I. piano.

Pisma se šalju platjene poštarino. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u olinosti ili u izradku, salmo prama svojoj vrijednosti i svietu ovaž. List. Ne-platjeni se dopisi neupotrebljavaju. Ozbina napadaj i čisto sukrmenne stvari neuzimamo nješto u ovom listu. Prihvatena se pisma ispravju po 6 nov. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 nov. a svaki redak svitje 6 novakih; li u slučaju opetovanja ne što se poprolo oglašnik i odpravništvo. Dupli se nevrataju. Uredništvo i odpravništvo, odm izvanrednih slučajevah, neodopisaju, nego putem svoje *Listarice*.

POZIV NA PREDPLATU.

Minulo je celih osam godiniah, što se ovaj list štampa više u tudjem nego u svojem gradu. On je malen, ali je nekomu velik trun u oku, zato što ga mnogo ljudi čita i što bi rado, da se hrvatskomu puku pravica kroji i pomogne koliko je moguće.

Naša *Sloga* samna svjedoči, da nešto valja, kad se štampa u 1800 komadah; ali dosta puti i druge ju novine pohvalise.

Svakinim tim morali bismo biti prestali pisati ju vadi mnogih težkih razlogah; nego nam u dobar čas pritekne u pomoć mladiji prijatelj i občeće svoju pomoćnicu ruku, dok „*Sloga*“ bude pravim putem hodila, a to će, ufamo se, uvijek biti.

Tako će nam ju biti moguće na većem listu štampati većimi slovii, da se laglje čita, a cijene nepovisujemo ni malo. List će izlaziti kako i dosad svakoga 1. i 16. dana u mjesecu. Donasat će uvodne članke o naših domaćih stvari, pogled po svietu i ostalo kao dosad. U podlistku štampat će se „*Razvod Istrijanski*“ vele znamenito pismo za občine istrijske, pisano pred 500 godinah.

Preporučamo svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle da je vredno. Štampat ćemo cielo ili medju različitim vijesti, kako bude prilicnije. Molimo da se dopisi pišu na polovicu linije.

Predplata s poštarinom za cijelu godinu stoji samo 2 f., a za seljake samo 1 f. Za pol. godine polovicu. Izvan Carovine za poštarinu više.

Ali ako se nadje barem osam seljakah pod jednom poštom i voljni su pod jednim zavojem i imenom dobiti list, onda puštamamo za 70 nov. na godinu svakomu.

Postu, ime i pridjevak valja jasno naznačiti. Ako tko nedobiva lista na dobu, neka se potuži u pismu nezapečaćenom i izvana napiše uz adresu „*Reklamacija*“. Za takovo pismo neplaća se poštarine. Novce ntreba pošiljati u zapečaćenu listu jer je preskupo, nego se uzme poštaraka naputnica (*Vaglia postale*, *Postanweisung*), po kojoj je cijenije, a i mjesta ima na njoj dosta, da se napiše ime i vrijeme za koje se plaća.

Tko nam prvoga broju nevrati, drzat ćemo ga za predbrojnika.

Uredništvo „Naše Sloge“

Via S. Francesco N. 4. u Trstu.

Naše občine.

Do pred jedno petnajst godinah mi smo svoje občinske posle poslovali onako na starinski. Nije tu bilo Bog znaj kolike pisarije ni mudrovanja, već staresine ili župani, naši poglavari, posavjetovali bi se s drugimi muži i odlučili bi, što jim se je činilo pravo. I manja sela bila su za se, i sama su svoje stvari obavljala, kako su najbolje znala. Još nas je živih, koji bismo mogli reći: moj otac zapušćao je svoje stvari, a nastojao je oko občinskih; moj rođak raztepao je svoje blago trošeć i putujući, da občinsko sačuva. A manje nas je, koji bismo na duši imali, da su nam roditelji občinsko zapustili, nego će bit onih, koji za nami dođu.

Pred jedno petnajst godinah počeli se stvarat občinski zakoni, i dan na dan kapne koji novi. Već jih je toliko, da jedan zakon drugoga pobija. Ali istina je to, da občine veliku slobodu imaju. Skoro je svaka za se kako jedna država. Nijedan joj nepači napredovati i svakom dobru. Samo je to zlo,

da je, negdje po volji, negdje proti volji, više prijašnjih občinah segavo u jednu stoplenu.

Naše občine danas sasvimim slabo napreduju, naše se občinstvo tako raztoplje, da bismo morali proplakati, kad bi bili babe što smo ljudi, i kad se nebismo nadali da će se i tomu zlu korean zatriti.

Tko je kriv, da velika većina ljudi u jednoj občini nebaže, za ono, što se u njoj sbija? Tko je kriv, da si mnoge občine moraju nametati nesnosne adicijonale? Tko je kriv, da čisto hrvatske občine odlučuju: mi ćemo talijansku školu? Tko je kriv, da se iz čistih naših občinah talijanski i njemački piše? Tko je kriv, da si naše občine krasa nezgajaju, da si eeste zapušćaju, da nepomisljaju, od čega će živiti narod, koji za njimi dodje?

Krupnu knjigu bi napisao, koj bi na sve to htio odgovoriti. Nam je dosta, da nekoje istine na svjetlo iznesemo i da ponukamo čitatelje „*Naše Sloge*“, kako će dalje sami razmišljati.

Najprije je krivo cielo naše odgojenje. Kmet navrsi trideset godinah, plaća koji forint stihre i to je dosta, da se ga izabere u občinske savjete. Taj kmet još nije bio dobro ni zavrio u školu, već su mu tamo kazivali, kako je Amerika prostrana zemlja, kako je Himalaja velika gora, kako je Misisipi silena voda i stotinu drugih stvari. To je dobro i liepo znati, ali onda kad se potrebitije stvari znaju.

Kako će taj naš novi staresina pomoć ravhati občinu, kad nije nikada čuo slova o zakonu občinskomu, o pravicah i dužnostih občine prama pojedincu i prama zemlji i prama celomu cesarsstvu? Lahko je bilo nekada, kad nisi bio vezan na paragrafe občinskoga zakona.

Dakle mi kažemo, da nam je zaludu sloboda, kada nas škola na tanko neneči, kako ćemo tu slobodu dobro porabiti. Ako pametnomu čovjeku daš ož u ruke, on će si s njim šibu odsjeći i kruha odrezati; ako ga daš ludjaku, dat ćeš mu ga za nesreću.

Mi smo puk, koj poglavito od zemlje žive. Ako nam polani ljetina, ako nam poerka blago, ako nam se izrodi zemlja, mi smo erne kukavice, zašto neimamo drugoga bogatstva, nego malo polja i blaga; neimamo fabrikah ni rudah, ili ako jih imamo, nisu otkrivene, kako drugud. Ona ista naša zemlja, koja jih je prije hranila deset, sada nas mora hraniti što, jer nas je Bog dao, kako i mrava.

Sad mi pitamo: Kad je tomu tako, zašto naše občine negledaju, kako bi se blago plemenilo, kako bi se krase zagajivale, da nam se zemlja neizrada, kako bi se koristna stabla sadila, od kojih bismo mogli prodati ili koru, ili plod ili drvo, i tako si namaknuti drugo što nam treba? Ali tko čete, da gleda, kad se u to nerazumiju. Škola ga tomu nije priučila: gradi kotac ka i otac, drugacije i ne može biti.

Dakle mi kažemo, da nam je zaludu sloboda občinska, dokle svaka pučka škola nebuđe zajedno i mala gospodaraka škola. Čitati, pisati, računati, občinski zakon, gospodarstvo i vjera, to moraju bit nauke za seljaka, sve drugo uči se u većih skolah.

Recimo, da jest ljudi u nekih občinah, koji se u zakone razumiju i u gospodarstvo. Vendar ni te občine ne napreduju. Ijudi imaju i u tih občinah manje imetka i više potrebah nego prije. Nista jim neraste, nego nevolja i adicijonalni. Stani brate, i tu je netko kriv!

Najprije je krivo vrijeme, jer se sve u jedan čas nemože učiniti. Hrast raste

PODLISTAK.

RAZVOD ISTRIJANSKI.

Ovo počinjamo štampati znamenito pismo, koje pokazuje, da je u Istri hrvatski jezik davno služio u občinskih stvarih, i da su oči bili bolji junaci od sinovah.

Godine 1325. sastadoše se zemaljska gospoda, da ureda medjaše različitim občinam. Istra bijaše za onda ovako podijeljena: Srodina zemlja oko Pazina bila je *Pazinška knežija* pod knezom Pazina i Metlika. Gornji diel Istre, prama Trstu bijaše podložan patrijarhu Oglejskomu; njejkoga mjesta na moru bila su već onda pala pod vinstelu benetačku i za sigurno se može reći, da su pod Veneci bila već mjesta: Rovinj, Poreč, Umag, Novigrad (Cittanova).

Ove spomenute godine dakle hodili su starci, župani i druge poglavice sa zemaljskom gospodom i pisali su kuda se *razvadžuju* medju ili kunfiri različitim občinah. Pismo, koje nam je od toga ostalo, zove se *Razvod*. Šneuvan je prepis od godine 1502. Pisan je taj razvod glagolskimii slovii. To je ono staro

hrvatsko pismo, koji naši ljudi redko već poznaju, i ako najdu kakvu ploču, kakvu vodonosu, kakov stup ili štogod starinskoga tako popisana, kažu da je *grčko pismo*.

Svaki istrijanski kmet valja da štije ovaj razvod, zašto skoro svako selu je u njem spomenuto. Evo mjesta medju kojima su medju uredili pred 600 godinah: Sovinjak, Vrh i Buzet, Kostel, Oprtal, Motovun, Kožljak, Šumber, Kočur, Kabin, Pićan, Krbuvo, Carovlje, Golagorica, Gračiče, Doljun, Gradinje, Plomin, Barban, Sativanac, Kakalj, Pul, Motornoran, Vođjan, Guran, Golac, Savicenti, Zinj, Dvigradje, Kriuga, Sv. Petar od Silbe, Satlovec, Trviš, Mumljan, Buljo, Grožjan, Sarbar, Kaštalbon, Oskoruš, Krbotov, Topolac, Košljun, Negrinjan, Kaštelvener, Piran.

Na razvodih bili su tri notari: jedan „*nemski*“ za gospodu, drugi latinski, treći *hrvatski*. Latinski i hrvatski pisalo se je srakkoj občini. Tako je bilo, tako mora biti i danas. *)

*) Zabravljeno presvjetl. gosp. Kukuljević, što nam je poslao „*Arhiv za povjestnicu Jugoslavinsku*“ knjiga II. razdjel II. iz koje ovo preštamujemo. Dr. Starčević, koj je u toj knjizi razvod izdao, ni drugi pametan čovjek, neće nam zamjeriti, da smo dojednje promijenili nekih pisanja. Iteci imamo nijedno promjenilo. Itakle smo u pisanju učinili samo zato, jer znamo, da na seljak vrlo znaćno čita i obična stvar.

V ime oca, i sina, i duha svetoga amen. Let ot roznava našega Isukrata 1325. indikcion 8 mjesca maja dan 6. v ponedela. V to vrijeme gospodujuću knezu Albrehtu Metliki i Pazina, i sve gospode deželake, svojim dobrim svetom prizvavši ime gospodina Boga svemogućega, komu vsaka istinna, i prava jesu podložna, učinise, i stvorani biše razvodii, i kunfiri po vsjoj deželi, ka silise i pristojeg gospodinu knezu pazinskomu, i gospodinu Rajmondu Podreke z Ogleja, i mestii gospode benetačke gospodin Menart sovinski i Vrha, i Somišić i Gole Gorice, i Krbun gospodin prosi gospodina kneza, i vse gospode, ki so belu spravili v Pazin da najprvo razgledaju od njega kunfinah ki su meju Sovinjakom i Vrhom, i meju Buzetom, i Kostelom, i Mrčenežu, i Oprtlom, i Motovunom. I tu razgledavši i utvrdivši vse tako po deželi; oko grodućki razgledat i utvrditi, da vsaka strani buđe svoje uživala mirno obdržet. I tako bi ugodno gospodinu knezu, i vsjoj gospodi. I tako stvoreno bi.

I gospodin knez, i gospoda, ka se behu saravila žlahtna, i zmorna v Sovinjak: ond behu najprvo četiri sluga kneza Albrehta zlatoni pasnici, najprvo gospodin Rudolf, gospodin Atilhof, gospodin Bilam, gospodin Martin, i gospodin *Panspetal* sluga z Mumljana, i

gospodin Vilker sluga z Lupoglava, i gospodin Filip Macić sluga z Kozliaka, gospodin Jakov sluga z Vranje, i gospodin Mike z Pazina, i gospodin Zalumbergar, sluga, i gospodin Jakov sluga z Grosola, i gospodicići s Pazina, Ivan z bratom, i od svakoga mesta dva župana, ki su bili vazda v svete poli gospodina kneza, i te gospode od strane kunfini, i razvod.

I tako posla gospodin knez, i vsa ta gospoda listi v Buzet, gospodinu Bilemu markezu s Cabbada, ki ondi čekase listi, i kako prije listi gospodina kneza, i gospode, i tako pride k njim v Sovinjak, i dosti s njim žlahtnih i dobrih ljudi z Benetak, i z Vidma, i z Cabbada, i s njim pride gospodin Macol, komu biše dal gospodinu Podreka Mrčenežu svrh njega plaće za vernost, ku biše učinili: s njim biše gospodin Urnez z Rašpurga, ki biše podložan sluga kneza gorikoga, i s njim biše gospodin stari Slivar, i Petar Slovenjanin z Gračiča, ki ondi bi postavljen sluga takim zakonom, da nima zlata pasa nosit: tu oblast za se obrani gospodin knez, i tu bi voliko drugih žlahtnih dobrih ljudi, i muži deželskih, ki behu odlučeni na te razvodii.

sto i više godina, a za jednu-uru čes ga posjeti. Čekaj dok drugi naraste!

Po tom smo krivi mi sami. Dok me niste izabrali za reprezentanta il zastupnika, ja vam sve znam; ako je selo crno, kad me izaberete, odmah će bit bijelo. A kad ste me izabrali, ja činim što su drugi činili. Sjedit u sjednici, mučim, dok svrši, poberm djetu, idem doma... i voda teče kud j... laka!

Ljudi tako se nenapreduje! Kad ide za občinski stvar, tad nismoje bit brata ni prijatelja. Tko se na občini ogresi, tomu treba zapjevat u redu. Zastupnik mora za občinu činiti, sto dobar gospodar za se čini. Doba je, da to prokletu nečajstvo sa sebe otrsete!

Još je netko kriv! U občinah, gdje smo pomješani s Talijani onlje nepazimo, da nas bude više u zastupstvu, ako je nas više pod občinom. Tako se dogodilo, da bude izabrana većina Talijana, koji na svoju stran vuku. Nam se piše talijanski, govori nam se talijanski. Mi zaboravljamo što smo, i ginemo od roda do roda, dokle drugi dobro živu pišuće nam „instance“ „suppliko“ i druge nerazumljive stvari!

Bilo bi doba, da se i toga otrsemo. Gdje je nas u obćini više, tu imamo ni sukno i skare. Kako si skrojimo, onako će nam biti.

Zmijci su progledali, ugledajte se i druge obćine u njih.

Iz porečkoga sabora.

Stopram minula saborska sjednica u našem Poreču, bila je kratka, ali veoma znamenita i zato odlučismo izvjestiti o njoj po bliže naše čitatelje. — Sam sazov sabora u ovo nesgodno doba medju božićne blagodne, kad svatko želi biti u kolu svoje obitelji, u doba kad svi sabori praznikuju pokazuje jur nekakvu važnost. Novine, koje donoseše Carski Odpis, kojim se sabor saziva, rekoše, da se kruna odlučila na to na želju nekotjih narodnih zastupnika. Mi neznamo, koji su ti zastupnici, nego znamo, da većina nije o tom ništa znala. Radilo se pako ob ovom.

Od nekoliko godina pomorska trgovina veoma je pala. To su očutili svi brodovlasnici, a lošinski tim više; buduće su mnogi gradili brodove posudjenim novcem. Na koji su morali plaćati velike kamate (interesi) dobio brod stogod ili nedobio ništa.

Oni su jur prošle godine zaprosili bili vladu, da im pomože, te se obratiše na pokrajinski sabor, da bi im prošnju podupro. Sabor to učini jednoglasno u sjednici prošle godine; ipak vlada nevaži ni lošinske prošnje ni saborske preporuke. Videć, da im tu nije uspjelo, obratiše se na nekakvu privatnu banku, da im uzajmi 250 tisućah forinti. Ta banka obeća im traženu svotu, ali uz garanciju obćine i pokrajine. Obćinsko zastupstvo privoli na to u ime obćine, a da li ima na to pristati i provincija bio je sazvam eto sabor na 27 prošlog decembra.

Na urećen dan sabrali se narodni zastupnici u dovoljnom broju. Odmah bi izabran odbor ad hoc od 7 licah, da ispita i prouči ovaj predmet te saboru podnese predlog. U odboru bila su dva mnjenja, i jedni su bili za to, da se tražena garancija pruži, a drugi, i to u većini, bili su proti tomu.

Obadva mnjenja dođu u sabor. Nakon dugog debatanja u kom je svaka stranka živo branila svoj predlog dodje do glasovanja, i tad usvoji sabor sa 12 proti 11 glasovah predlog odborske većine. S većinom odborskom glasovali su malo da ne svi zastupnici izvan Poreča i Rovinja, a medju lični i 6 občinskih načelnikah, ljudi čestitih

i učenih, kojim su dobro poznati odnosaji u zemlji. Po pravu se reć može, da je slaba saborska većina predstavljala veliku i jaku većinu puka. Čudnovato nam se čini, da su se sustegle glasovanja obadva zastupnika trgovačke komore, i to upravo u stvari, koja spada u njihov djelokrug. I odsutnost g. Bluske zastupnika lošinjskoga kotara teško se dade opravdati; jer bi on ipak bio mogao najbolje razjasniti tamošnje odnose.

Izvrstiteljem odborske većine bio je g. dr. Kostantini, odvjetnik u Pazinu, te je krepkimi dokazi branio njeno stanovište.

On reće po prilici: Većina odborska pozna teško stanje lošinjskih brodovlasnikah. Ona želi da im se potrebita pomoć poda, ali ipak nemože predložiti kući, da preuzme garanciju u ime siromašne Istre. Nego, buduće su lošinjski brodovi na diku i korist ciele carevine, koji nose i u najdaljne krajeve častnu zastavu austrijisku, a izvažaju ono malo domaćih, a dovražaju množinu tuđjih proizvodah, zato neka se upute vladi, da im ona traženi predjugam illi garanciju daje, a da sabor i opet njihovu molbu na najvišem mjestu preporuči. Vlada, koja podupira toliko željezniceh i ostalih poduzecah, moći će uvažiti njihovu prošnju. —

G. dr. Kostantini prvi put izabran u sabor, branio je svom odlučnostju ovu pravednu stvar, te se nadamo, da će i od sele stojati uvijek uz stranku, koja bude zastupala prave narodne interese.

I mi se slazemo sa saborskim zaključkom; jer koliko god želimo, da se lošinjanom pomoć dade, toliko smo proti tomu, da se novi teret naloži siromašnoj Istri.

Za drugu koju pokrajinu podati jamstvo za 250 tisućah forinti to bi bila malena stvar, ali za našu Istru stvar je to preznamenita; jer Istra neima nikakva dohodka do li onoga, što ga donose razni nameti (adicionali) na svakovrstni porez illi štibu. Pa čujemo jošbe, da ima jur do sada našu istarsku pokrajinu razna duga do blizu jedan milijun i pol, a stanovnici Istre, da duguju na raznih zaostalih poreze i pririze do 2 milijuna for.!!! Dobro su dakle učinili naši zastupnici, da su odklonili namenteni teret s istarskih oslabljenih plećah. U nas treba obrnuti, kakono se reće, svaki novčić dvaput u ruci, prije nego li se potroši.

DOPISI.

Na kolodvoru kod Kanfanara 19. Decembra 1877.

Dugo je već vremena, gospodine uredniče, odkad neimate glasa iz našega Kanfanara. Uzrok je tomu, što u nas, kako je onomadno napomenuo u vašem listu neki Barbanac, neima dobrih novosti.

Nu misleć, da je kadkad koristno nabrajati i tužne događaje, namjerom, da se popravi, što je slaba, ugledav se u dopisnika iz Barbane i drugud, odlučih, napisati vam što o naših jadih.

Baš sad dolazim iz javne sjednice našega obćin. zastupstva. Što može tamo svega čovjek opaziti! Neću da vam ciele istinu kažem, jer bi ona nekoje preveć pekla, ta itako su jih preveć ušla ona dva redka u dopisu od 15. novembra iz Barbansćine. Istina bode, — to znate dobro!

Sjednica bijaše burna... svi su govorili. Moja bi želja bila kazati vam sve potanko što se je dogodilo, govorilo i odlučilo, od početka do kraj sjednice, kanoli i ono, što se je po sjednici govorilo, nu neću, jer bi to preveć prostora uzelo u vašem listu. I akoprem

bi ovakovo podulje opisivanje koristilo, da se kanfanarski i ostali naš narod osvjedoči, koliko se bezkorisnih rieči i vremena gubi uzalud u naših občinskih sjedniceh, nakanio sam ipak biti kratak napominjuć samo nekoje stvari. Sjednica je ovaj put nešto bolje uspjela, pošto bio joj je prisutan naš kotarski glavlar. U njega se je mnogo gledalo i pazilo hoće li se tobože kad nasnijati, čelo namrztgotiti, ili glavlarom da, il ne, zamahnuti. I naš zupan nije oka iz njega pustio. Dapače mislio je, da će glavlar zastupstvo predsjedovati il njegovu pomoćnica ruka biti, da mir uzdrži. Nu nisu, dragi moji domorođeci, glavari zato postavljeni! Čuli smo također, kako je zupan pitao glavara, što da On želi?! Pak sudite vi, gospodine uredniče, da li zupan znađe što je zastupstvo. Čuli smo jošbe glavlarov jezgoviti odgovor, nego neću vam danas sve kazati. Možda vam bude Franina i Jurina štogod smiešno — ozbiljna pripovijedao, oni bi znadu svagdje nos zabosti. Neću vam napokon kazati ni lepi govor, sto ga je rekao g. Banko na pozdrav gospodinu glavaru. Gospodin Banko više je puti govorio, i istinu zastupstvu kazivao, veleć, da je mnogo gužlja u našoj obćini, da stvari neidu kako bi imale ili i još mnogo sta druga... Dubro jim je sve kazao, nu ja bi bio dodao u obeć veleć njegovonuu govoru još i ovo: Bratjo zastupnici!

Ako želimo naše dobro i hoćemo, da nas sviet štije, budi nam i svakom pravom Istrijanu prva skrb izabrali si župane i podžupane samo takove ljude, koji očinski misle i rade za narod, komu neše hileh i vino da rodi, a nikad one, koji za se i za svoj dobitak skrebu. Glejmo se lakodjer i od onih, koji u svojih stvarih nisu stalni i ozbiljni, nego se od svakoga duha puste zavesti simo i tamo, kako trst, kojom vjetlar maše, pak ono, što danas reku, sutra opet, po tuđoj volji, oporeku! Svaki pametan čovjek lahko vidi i poznaje, a poglavari još bolje znaju, kakov je tko od nas i što tko valja, pak ako to uvijek ustmi i nereku, ipak se čude i smiju nam i našem narodu, koji nas je takovih izabrao. Istarski puk, istina, nepoznaje još svoju pravu čast i korist, nu bilo kako bilo, blizu je vrijeme, da će on oči otvortiti, osloboditi se i teško osuditi sve one, koji mu pravično nevladaju.

Govorilo se je u sjednici i o najpoglavitijoj stvari, koja zanima ne samo Kanfanar nego i svakoga rodoljuba, a to jest učiona illi škola. — Zaključilo se je nakon dugog govorenja, da se ima graditi prostorije za školu, jer da je sadašnja soba, premalena.

Kad sam došao na ovu stvar, dopustite mi, da podulje govorim. Kanfanar je obćina sastavljena iz dvijuh župah illi plovanijah, jedna Kanfanar, druga Selo Rovinjsko. U obih plovanijah stanuju čisti Hrvati, sa čistim naime hrvatskim jezikom i staronarodnom hrvatskom nošnjom. Danas ću taknuti samo Kanfanarsku plovaniju i dokazati, da u njoj stanuju sami Hrvati.

Zupa Kanfanar broji prieko 2012 stanovnikah. U njoj se nahode tri Karnjeli (dvojica sa obitelji), i svi znadu govoriti, kao sto i govore, hrvatski i talijanski. Još ima u selu četiri Talijana, koji neznadu govoriti hrvatski, i ti jesu: Ivan Bervaldo sa ženom, rodom iz Rovinja, postarski obravnik; Dr. Josip Fabris i postolar Buzi iz Furlauske. Svi ovi su koncentrirani u Kanfanaru. Vrh ovih drže se za Talijane Basilischi, koji broje tri obitelji sa 12 osobah. To napominjem, da tko nemisli, da hoću po sili, da budu Hrvati. Učitelj Sauli, jest iz goriecke okolice, a djeca mu govore talijanski i hrvatski. Iz svega, što dosad rekoh, može se uviditi, da četiri osobe, koje neznaju hrvatski i koje nisu ni udomaćene u Kanfanaru, sa 12

Basilischi i ono par karnjelah, koji, kako svaki od nas, govore hrvatski, nemogu nikako činiti da bude Kanfanar talijansko mjesto, jer Kanfanar broji 2,000 Hrvatah, a samo ostali mali drobis je i nije talijanska kovina. — Znam, da će mi se mnogi groziti na ovu golu istinu, ali ako je slobodno se goviti, nemoguće je protivno dokazati! Ako sam pako nehotice kojegagod Talijana izpustio, drago će mi biti, ako se vam, gospodine uredniče, prijavi.

A sad, kad znamo koliko ima u Kanfanaru Talijana, zašto je zastupstvo godine 1870. zaključilo, da u školi mora biti učevni jezik talijanski?! Je li morda zato, da se tko od njih prilaska konu gospodinu u Rovinju il Poreču, kao što su se i danas nekoji naših zastupnikah mislili prilaskati i preporučiti, kadno na pitanje glavlarovo: da li bi shodno bilo promjeniti onu odluku god. 1870., buduće djeca nerazume nego hrvatski, začese vikati na sve grlo: „Mi hoćemo da bude učevni jezik talijanski, jer telimo da se naša djeca izobrase...“

Nu prevariste se, dragi moji zagovornici talijanske zastave onako govore, i to, prvo: jer neznate kako vaš glavlar misli i da li nije možda on tim htjeo iskusati koliko ste vi za pravi napredak obćine zauzeti te ujedno se osvjedočiti, da li u va-ih odlukah gledate uprav na stvar čineć onako kako je pravo, il se pako pustite vodit od strankarskih načelah. Svaki izobraženi čovjek znađe, i glavlar će najbolje znati, da se narod nemože civilizirati il izobraziti, nego jedino svojim jezikom, a da propada i nazaduje, kad mu se tuđji jezik nameće. Samo vi mudroznanci toga neznate!

Prevariste se, drugo: jer da ste kad išli u školu, il barem popitali učitelja, koji će vam najbolje znat pjevčati, u kojemu si jeziku mogu djeca najlaglje i najbolje um bistriti i izobraziti se, nebite bili zagovarači talijanski jezik, jer:

factum je, da djeca nerazume talijanski, — o tom su se osvjedočili i glavari, pitajte učitelja;

factum je, da učevni nastavni jezik po odluci zastupstva od g. 1870. imao bi biti talijanski, ali

factum je jošbe, da učitelj nemože podučavati talijanski nego podučava, kako je i pravo, hrvatski, a da nebi tako činio, morao bi zidom govoriti, il pak vam zagovornici talijansćine, da vas uvjeri o vašoj neopravdanaj želji!

Evo dakle vidite, koliko su te vaše odluke vriedne, koliko se je zaludo govorilo, vremena potrošilo i hartije načaralo! I ako bi još koji zagovornik talijansćine htjeo, da se u školi uči talijanski, neka ide on tada podučavati, pak će vidjet, kako će mu bit plodan trud, kako će Kanfanarce civilizirati! Idite u školu, da, i uvjeriti se čete koliko je ona odluka od g. 1870. nepravedna i nenaravna, te kako je od najveće potrebe, da se u budućoj sjednici odluei, da bude učevni jezik u školi jedino hrvatski jezik. Tako čete si, bratjo moja Kanfanarci, oprati lice i osvjetljati svoje častno ime pred svietom. Nebi pako bilo ni dostojno ni pametno, da tkogod od vas ide pitat amo tamo, a još manje u Poreč, sto i kako je učiniti, jer baš takovo postupanje podvrglo bi svakoga novu smiehu i novoj rugi. „Sto je pravo, Bogu je i vragu drago“, veli naš narod, a pravica mora nam bit svakako učinjena!

A da vas ja pitam, o gospodo, koji tako vruće zagovarate talijanski jezik: Zasto vi namjesto talijanskoga, nezagovarate francezki jezik, il pa njemački?!

*) Znamo kako se je ona odluka skvala, ali baš onakovo nenaravno odluko smo nam uvijek dobrodošli, jer se je može promijeniti kao izvrstno orodje za pobljaju naših nasprotnikah. Ured.

Ta je francuzki jezik rašeniji po svietu nego li ikoli drugi, izuzim kineskoga. Imate li možda koju političku svrhu — (vi ne!), — il vam je ikogod na uho nasaptao, da tako ima biti i da tako imate govoriti?! Što i kako mislite u tonu vi i oni, — znamo mi dobro, — neg znamo još i to, da nam je Njez. Veličanstvo naš Cesar u njegovom temeljnom zakonu svoga cesarstva dao pravo biti i ostati Hrvati, a vam nije kao nikakvo pravo, da vam bude slobodno učiniti nas Talijanima! Ovo zadnje bi bilo proti zakonu! — Mi smo najveći prijatelji Talijanom, jedni kod drugoga, i veoma stujemo *pravi* talijanski narod, al smo njihovim neprijatelj, kad će da nam u našoj kući zapovjedaju *)

Pak što neima drugog jezika, kojim bi se mogao čovjek civilizirati, kao što oni nekoji vele, nego talijanskim? — Bas iz te tvrdnje se vidi, koliko ti takovi poznaju sviet i koliko su civilizirani. I doisto neima li morla na svietu još drugih Hrvatah, osim ovo nas u ovoj razevljenjnoj Istri? Negovori li se i piše sve čisto *hrvatski* u Dalmaciji, u Hrvatskoj i drugih pokrajinah u podesetarijah, u školi, na sudu, u kapitanatih, u namjestništvu, u gimnazijah, realkah i universiteti ili sveučilištu, kao što i u zemaljskom saboru (dieti), u odboru (giunti) itd. itd.? I ako je tako, odgovorite mi vi o zagovornici talijanske u hrvatskom Kanfanaru, nemože li se čovjek hrvatskim jezikom civilizirati? Hajdite u sviet, učite, čitajte, pitajte i vidit ćete, kako se ljuto prevariste!

Neću vam već o što drugu govoriti, jer sam se dosli sadrao sa velevažnim predmetom o kanfanarskoj školi, a mogla bi me i pošta uleći kako je već kasno.

Pozdravljam vas, gospodine urednice, najsrdačnije želeć vam sve dobro za mladu godinu, a našem najkrasnijemu gojencu „Našoj Slogi“ dugotrajni obstanak, da brani čista prava hrvatskoga naroda od Dunava do Bojane, pa od Soče do Vrbsa! Nam pako Kanfanarec, dao Bog k ljetu više hleba i pune konobe vina; dobro zastupstvo, manje adicionalah, te školu sa hrvatskim učevnim jezikom pod sadašnjim učiteljem, koji bi jako dobro učio, kad bi smio govoriti, kako ga djeca razumiju.

Iz Rasklja u Barbanščini na 26 decembra 1877.

Ovo je prvi put, što ja pišem u Novine, zato nezamjerite mi, ako sve nije u redu, i budite voljni vi, koji znate, popraviti sve, što treba.**)

U našem selu ima dosti djece, koja bi imala podeliti školu, ali žalibože, skoro nitko ja nepolazi, akoprem naš obljubljeni plovani dobiva za školu od zemaljskoga novca 80 f. na godinu. Osam dječičah najviše pride kadkad k plovani, koji jih podučava koliko mu je moguće u njegovoj česnoj sobici brez knjigah, brez daske i brez drugih potrebitih stvari.

Nego ako postavimo pitanje, tko je tomu kriv, odgovoriti moramo, jedino mjestno školsko vijeće (il consiglio scolastico locale), koje, može se reći, o toj školi toliko znađe, da postoji. Jer odakle je u ovom našem mjestu škola, ni jedan član mjestnog školskog vijeća nije ju bio pohoditi i razviditi što joj treba! Sladje pogaeće, valja reći, letu njim nekojim po glavi, i to plaće za onaj trud, što ga imadu tako župani, pak diete za svaki par korakah. Nego da budem kratak, imam javiti, da je naše občinsko zastupstvo odredilo našem županu 100 for. plaće na godinu, a

pisaru celiñh 200 for. Kakovim su se načinom glasovi za to od občinskih zastupnikah pribavili, znano je i nam iz Rasklja. A glas je, da i cesta, koja se ima učiniti od Barbane do Raše, je tomu pripomogla, jer je nekojim županom drago, da ide po Križevici (kuda će likali mjesto i japnenice nekojih županah), pak se napokon eto odluču i plaća podesetatu, akoprem takova čast imala bi biti po zakonu, kako smo već čitali u „Našoj Slogi“, bez ikakve plaće. Nego Barbanci i mi drugi občinari smo, dakako, bogati: vina nam je urodilo, da ga nemamo ni na želju; mlička skoro ni za liek, jer moramo kozu zadržati; blaga illi živine mnogo nam je od bolesti poginulo, pak možemo lahke plaćati: itako bogatašah i onih, kojim svaki dan novac teče u džep malo je skrb da li mi od dana do dana sve to već propadamo i da li su nam adicionalni pretežki! Dapače mnogi njih i žele, da mi propademo, jer kad nas skrajna potreba pritisne, tad će oni moći s malo novcaah prisvojiti ono malo zemlje, što je još nasa, i talijanskimi koluri našlampati ne samo zvonik, (kao što no je liepo onomadno u „Našoj Slogi“ kazao neki moj susied), nego i katedru i crkvu i plaću i što im drugo bude drago.

Da hoću, mogao bi vam opisati zadnju sjednicu u Barbani, jer tamo idem više puta ako i je put jako grd i težak: nu to neželim sad učiniti, da se u staroj godini više ranah naroda moga svietu neodkriva. Hoću se radje povratiti na našu školu i navlastito na Barbansku.

Čuli smo iz Barbane, da je župan predložio, da se našem plovani za podučavanje u školi namjesto 80 samo 40 for. dade, i to zato, jer da malo podučava i jer da djeca neidu u školu. Al pitam ja, zašto da naš plovani škodu trpi radi županova nehajstva? Ako djeca neidu u školu, nije li morla dužnost županova činiti jih čerati u lju i postaviti red outje, gdje ga nije? Ljudi govore, da bi bila veća čast našem županu, da je skrbio najprije urediti školu, stan za učitelja i plovana, razpadani zvonik i naše zapušćeno pokopališće, pak onla stopram, ako moguće, za svoju plaću. A svaki može vjerovati, da bi nam bilo jako žal, ako naš plovani radi napomenuta uzroka, nebi već htio držati školu, mi ga pak ovim molimo, da nam to nenčini i da se potpri, dok se, ako Bog da, stvari bolje neuredi.

A u Barbani? Tamo je došao, kako čujem, u svojoj struki vriedan učitelj, po imenu gospodin Quarantotto. Nego on neće, da djecu podučuje u hrvatskom jeziku govoreći, da su ga zadnje premjestili radi uzroka, jer da nezna hrvatski (ipak razumije dobro), zato da on baš i neće nego talijanski podučavati, ako i su djeca u Barbani goli Hrvati, izuzim najviše 5 njih, što su od kar-njelske obitelji i koji razume hrvatski. Mi nećemo reći, da je krivo to logično učiteljevo postupanje, dapače stalno se nadamo, da će on tvrdo držati svoju riječ u svakoj prigodi i da će tako zadobiti što želi. Vrh toga, gdje bi on mogao sa svojom obitelji stanovati u onom malenom stanu? Zašto nije župan prije skrbio za povećanje stana, ipak to je morala biti njegova briga! Čuli smo, da je učitelj molio, il da će moliti, da ga premiceste iz Barbane. Kad se bude odlučilo, da škola u Barbani bude u hrvatskom jeziku, kako bi po svakoj pravici morala biti, i kad se prikaže da učiteljski stan jedva je zadostan za neoženjena čovjeka, tad će morali dakako, uslišana biti i napomenuta učiteljeva molba.

Pogled po svietu.

U Trstu 15. siečnja 1878.

Dne 12. tek otvorilo se opet naše carevinske vijeće te nastavilo svoj zakonodavni rad. Još uvijek jest nagodba s Ugarskom, kojom si naša ta zastupnički glavu razbijaju. Početnici i kumovi dualizma hoće da po što po to najdu tajnu mira i sporazumka med jednom i drugom polovinom carstva, samo da mogu i nadalje tu i tamo vladati i gospodariti po svojoj miloj volji, Nego mi Slaveni smo već više toga preživili, pak ćemo ako Bog da i tu njemačko-magjarsku zavjenu, koja se evo mući nečuvne muke, da i drugih deset godinah podrži vlast u rukama. Car je odbikovao grofa Andrassy-a, austro-ugarskoga ministra vanjskih poslova, odlikom zlatnog rna, koja se obično nedaje nego nuževom veoma zaslužnim po carstvo i skupnu austrijsku domovinu. Koliko je Andrassy zaslužan za Austriju, to ćemo mozebit još i mi vidjeti, a poviest će svakako dojdjućim vjekovom bezobzirno kazati.

Naša braća Hrvati neimadu sreće sa svojimi saveznicel Magjari, pak nebi bilo nikakvo čudo, kad bi čuli, da je opet sav narod stupio proti njim u najžešći odpor, jer svakomu je najprije do sebe i do svojeg obstanaka, pak i Hrvatom. Iani u septembru bijahu poslali na kralja adresu te molili, da se već jednom riješi vjekovito pitanje njihove kraljevinske cjelokupnosti pripojitihom Dalmaciji, Vojna Krajine i grada Biške sa kotarom. Ovih danah sluga im je odgovor, u kom se veli, da još nije tomu vrijeme, pak se sav taj posao odlaze na neizvjestna buduća vremena. Koliko je taj odgovor razlužio sav narod, to se daje laglje čutiti, nego li izreći il napisati.

Sad sav sviet govori o miru i primirju med Ruskom i Turskom, mi mi smo tvrdo osvjedočeni, da od toga neće biti ništa, dokle ruska vojska ne bude pod Carigradom, ili barem na putu u Carigrad on kraj Adrijanopola. Ruska dakako nemože reći, da neće mira, ali će dogovorom o njem dotle zavlačiti, dok nedojde na skok, koji si je ubraha. Nekoji misle, da će jedan dio njezine vojske izpod Adrijanopola krenuti put Dardanelah, da preteće tamo englesko brodovlje illi flotu. Sutra se sastaje engleski parlament, pak ćemo vidjeti, što misle Englezi, akoprem već sad dobrohno popušćaju i uzumije.

Nego najveća novost u ovo petnaest danah jest smrt Viktova Emanuela, prvoga kralja talijanskoga, koji je dne 9 u 2 1/2 sata preminuo u Kvirinalskoj palači u Rimu, obrkrbljen svetotajstvi umirajućih. Nasledio ga je sin mu Umberto I. te potvrdiv sadašnje ministarstvo obećao, da će vladati po ustavu. O tom događaju govorimo i na drugom mjestu, zato ovim prekidamo današnji pogled.

IZTOČNI RAT.

Zadnji put smo rekli, da Rusom neda napred zimsko vrijeme. Danas nam je to oporeći te reći, da su se izpunile Aleksandrove riječi, koji je ono bio rekao, da će bit zima njegov najbolji pomoćnik i saveznik. I baš je čudo, što su Rusi postigli u ovo petnaest danah, akoprem vlada u Bugarskoj tako jaka zima, da topionier na Balkanu kaže 18 stupnjah zime, dočim je ovdje kod nas nije još bilo ni više od četiri.

Gjeneral Gurko je osvojio utvrđeni grad Sofiju, ili kao što ga Bugari zovu Srećce (u stara vremena Sardica, a još prije Ulpiana), koja da broji 50000 stanovnikah. To je veoma znamenita varoš naime radi cestah, koje su se odane

razkrilile na sve strane europske turske carevine, kao i radi živo cvatućeg pronosa i trgovine. Osvojenjem Sofije ruskoj je vojsci i s one strane otvoren put do pod sami Adrijanopol, ote druge za Carigradom turske prestolnice. Pa se čuje, da je već i doprla do Tatar-Bazareika, neudaleko od Filijopola. Ako je moguće, još se je sjajnije proslavio gjeneral Hadecki u Sipkinom klanu, gdje je dne 9. tekuć. zarobio 28,000 Turakah; jedan regiment konjanikah i 70 topovah, tako da su sad svi balkanski prolazi u ruskim rukama. Poslje to sjajne pobjede ruska se je vojska odmah spustila u zabalkanske ravnice gdje je zauzela Kazanlik i Eski-Zagru (Staro Zagorje), te dospiala sve do Jambola, dokud dopire carigradska željenica. To su sve mjesta, koja je ve bio Gurko uzeo prošlog ljetnog doba ali jih je ono morao i ostaviti rad Osman-Paše, što se bio iznenada pojavio u Plevnu, ruskoj vojsci iza ledjah. I Carevićeva logora ništa nova, nego d se njegova vojska natiskuje za turskom koja se iz sjeverne Bugarke seli u južnu Tervdjavu Rušenk da Rusi opet strašno bombarduju. Iz Azije također ništa nova, nego da je Erzerum od 9. tekuć. mjeseca sasvim obkoljen i zatvoren od Rusah.

Nego ako su se Rusi, to su se ovo petnaest danah proslavili i na rodjena braća Srbi i Crnogorci. Srbi s dne 11. uzeli poslje strasna boja grada Nis (Nissa), koji da broji 15000 stanovnikah, a radi trgovine, obrta i drugih cestah da je isto onako važan znamenit, kao i Srećce illi Sofija. Daprije pako, to jest 10. u dva sata i pođne, predao se Crnogorem na milo i nemilost arbanaski grad Bar (Antivar) pa sad da su crnogorske čete za putu o Skadar na Bojani, ili kako ga drugi zovu Skutari.

To su eto najvažnije pobjede slvenske vojske na balkanskom poluotolu u ovo petnaest danah, pa ako ovu uznapreduje, danas petnaest danah li ćemo čuti, da su osvanule pod Adrijanopolom, odkud da već stanovnici bie u Carigrad, gdje su Turci i njihova vlad sasvim izgubili glavu, te neznadu rad drugo, nego nienjati svaki čas minist i vojničke zapovjednike, pak se ču da je i Sulejman-Paša pao u nemist i bio maknut sa svojeg mjesta. To očevidno znamenje, da se turska carevina trese sa svog temelja, pak da joj dani, ako Bog da, u Europi pobroje Grčka se još ni sad nemiče.

Franina i Jurina.

Fr. Živio Jurina!
Ju. Čao Frančeško
Fr. Kako to vraga
zdravijaš; al si
već i ti potali
nil.
Ju. Tako su me i
učili, kad sam
bil soldat va Lu

bardiji, pak znaš da vavek klatim svetu, i ča čujem, stavim va žop.
Fr. Ča si čul, prosim te, od vojske.
Ju. Joh! Joh!
Fr. Ča ti je, da skućeš?
Ju. Ajmo! postoli me stišću.
Fr. Dokle nam jih Karnjeli budu na sv kopito sili, vavek te nas tiskat.
Ju. To ja, to.
Fr. Tako ala, ča povedaš novega?
Ju. Da su va Kanfanaru, Solu Rovinjsk Barbani i drugud po Istri publikali, se imaju kozo bandžat.
Fr. Pak ča ni pravo, ter znaš da jo k škodljivo blago?
Ju. Jo pravo, ma zaš se druge bandžat onu va Poreču pustit.
Fr. Nebud nem ne. Ona će ostat za mrc riju, zaš je najbolja mlekarića.

Fr. Otkuda groš Jurino!
Ju. Bil sam va Žminje.

*) Služni smo, da se talijanski narod nečrži nimalo zahtalnu orakovinu zagovornikom. Ured.
**) Vam i svakomu urjek drage voje. Ured.

Fr. Zmu još tamo naši ljudi?
 Ju. Ne brate, zač su trdo progledali. Vragu tega Talijana ni va novoj reprezentanci.
 Fr. A je ki ni simo ni tamo?
 Ju. Je, ma te ga banj Petehi probudit!

Fr. Jurino, si bit kada va šajpsanskem tunelo, dokle još ni bil poizidan?
 Ju. Ne ja, ma mi je pravo žal, da nis videl ono rugobi.

Fr. Ča bi ti bilo žal! Hod videt klanjsku skolu, pnk ćeš znat, kako je bilo pod Bruson.
 Ju. Dragi ti, to mora bit nekaka stna kucina.
 Fr. O ja! već ina obila *dua lela*.
 Ju. Tako je bila šuboz zidana da se ja tako brzo postarala?

Fr. A ja.
 Ju. Pak ki je kriv?
 Fr. Neki govori, da je krivo jedno, neki da drugo.
 Ju. A ča govoriš ti, Franina, ter se i ti va fabricku razumeš?
 Fr. Ja mislim, da je i silna umištanca od Marčeljovs konohi ča god kriva.

Obćinstvu grada i okolice Zminja.
 Draga naša braćo! Došli su nam od Vas listi, da ste na 17, 18, i 19. prošloga mjeseca birali nove zastupnike ili reprezentante za obćinu. Čuli smo, da su onih danah vaša gospoda obletala ovdud i onud i preparučivala, koga ćete od njihovih izabrati. Vi ste pak bili ljudi, koji svojom glavom misle, i niste se dali zavrdati od nikoga. Nisu koristila obećanja, da će bolje biti, jer sam kmet uz dobar nauk najbolje će si pomoći; nisu koristile groznje, jer ako vas je koji vezan, to onim drugim dobre interese nosi.

Tako čujemo, da su vaši glasi odlučili i da ste ove ljude izabrali: Mata Perić, Franu Orlića plovana, Pavla Sulčića, Josipa Peteha pokoj. Vjekoslava, Mateja Peteha Kovaeića, Josipa Peteha pokoj. Ivana, Antonu Križanec, Stipana Orbančić Matijasa, Tomu Ponić Antončevića, Ivana Krležara. Simuna Perkačića, Franu Zahariju, Ivana Merklina Vlasieca, Martina Černju, Mateja Modrusana, Franu Muzinu, Mih. Cikadnu, Pašu Gregorovića Žgombu, Jakovu Rudana, Martina Rudana Lovraka, Antonu Risa Grubišića iz sv. Ivana. Pašk. Zohila i Blaža Pučića.

Još smo čuli, da je na 8 ovoga bio kod vas kotarski kapitan i da ste birali zupana ili podestata. Najprije ste svi dali glase Pavlu Sulčiću trgovcu, ali pošto je on očitavao, da nemože primiti, tad ste birali staroga zupana Josipa Peteha pok. Vjekoslava. A savjetnici ili konsiljeri obćinski, da su vam ovi: Mate Peteh Kovaeić, Jože Peteh pok. Ivana, Anton Križanec, Ivo Krležar i Anton Ris Grubišić.

Ovo su dobri ljudi i mi se tvrdo ufamo, da će obćinska stvar liepo napredovati pod njimi. Ali poznajući nekoje od njih znamo i to, da će oni u svakoj oblasti s kojom obćina posla ima, pisati hrvatski, kako su od matere čuli i kako su se sami izučili. Drugačije bila bi sramota i od Boga grehota. Ovo smo vam otvoreno pismo pisali i pozdravljamo vas pred svakim, komu ov naš list pred obruz dođe. Radujemo se, da je Zminj osvjellao svoje liepo, staro hrvatsko ime, ufamo se, da će i druge obćine njegovim tragom poći, i svakomu, koj je pomogao protivnike premoći kličemo: *čast i slava*; a osobito vašemu plovani, koji vam je dobrim savjetom i naukom pomogao predobiti. Ako vam bude dalje kakovoga savjeta potreba, oglašite se, a dole budite nam zdravi!

Vaša i Naša Sloga.

Književne viesti.

Poziv na Predplatu.

Kad sam lani pozvao hrvatski narod na predplatu „Topografije i poviesti grada Senja,“ nisam se nadao onako srdašnu odzivu, kno što sam ga zndobio; a još manje onakovu uspjehlu moga djela. I kritika i hrvatski narod protakoše daleko moje nada. Obodron timu uhvatilo sam pero, da opet sastavim djelo, kojega u hrvatskoj knjižavnosti nema. Pišući „Topografiju i poviest Senja,“ dobih slučajno od njega latinskim jezikom pisan, i njegova hrvatska pjesnička djela. Što to vriđilo, možo se svak osvjedočiti po ričih, koje naš čuveni pisac Kukuljević Šinkićki o Matešu Kuhaveću u XXXVIII. knjizi Rada na strani 157. govori. S toga sam ja napisao posebii *Kuhavećev život*, i nakan sam izdati njegova znamenita djela ako mi se hrvatski narod neogrušii, kao što se nije ni lani. Pozivljem dakle hrvatski narod, da se predplati na: „Život i djela Sonjanina Mateša Ant. pl. Kuhavećeva, hrvatskoga pjesnika XVIII. vijeka.“ Knjiga će imati 10 štampanih nraka u osmilu, a stoji 80 novč. a. vr.

Tko snakupi deset predplatalnika, dobljv jednu knjigu za trud.
 Tko u napred plati 80 nč., dobiti će knjigu bez postarine; a inače postanskim pouzdom.

U Senju koncem godina 1877.

Milo Maglić,

profesor velikaškoga gimnazija senjskoga.

Radoljubni i čestit g. Ivan Josenko, profesor ordješuju gimnazije izdno je u slovenskom nriveđu li. dol obćno zgodovno i stoji smili 60 novč.

Različite viesti.

Promjene u trčansko-koparskoj Biskupiji. Prvog dne ljeta umro je č. g. Petar Degrasii, kooperator u Kopru; a drugoga dne umro je u Radomirju Franjo Zadnikar, amirovljeni vikar. Počivali u miru!

Viktor Emanuel. Pokojni kralj talijanski rodi se dne 14 ožujka 1820. od Karla Alberta i Marije Tereze, kećeri Ferdinanda III. nadvojvode Toškanskoga, stupi na Sardinskii prestolje 23. ožujka 1849. uze naslov kralja talijanskoga na temelju zakona od 17 ožujka 1861. Dne 12 travnja 1842. poruči se sa nadvojvodkinjom Marijom Adolajom, kećerju pokojnog nadvojvode Rumerić-a, preminulom dne 20. siečnja 1855. godine. Pokojni kralj ostavio je po prvaj ženi tri sina i jednu keć. Nasledio ga je na prestolju prerodjeni sin Humbert I. Mrtvi ostanee kraljovi hit će snhranjani u Pantleonu, bivšom starom poganskim hrano, a od dobe rimskoga cara Konstantina kršćenokoj crkvi, posvoćenog D. D. M. Sva se Italija sprema, da mu postavi u Rimu veličanstven sponenik, dostojan svojeg prvog skrallja i njeđinijue Italije. Sveti otac papa Pio IX. kojega da je kraljova smrt tozko raztržila, ido što se tieče kraljeva sprovoda i pogrebnih svečanostih, u svem na ruku kraļjevskoj obitelji tako, da sad sva Italija spominju velikim požitjajem imo toga dokadnjeg svog ljubimca, koji da će biti po svojoj osobnoj želji dostojno zastupani i na pokojnikovu sprovodu. Sprovod će biti sutra dne 17. uz zastupstvo svih talijanskii gradovah i vladajućiih obiteljiih europeskiih. Njemački prestolonasljednik knez Fridrik ide glavom u Rim na kraljev sprovod. Sva Italija je do kraja raztržzana radi prerane smrti svojega vječnitelja. Jedino što ju tješi jest, da će novi kralj Umberto I. hoditi po stopah svojega pokojnog oca, koji je pokazno u svakoj prigodi, da štaje i počitju težnje i želje svojega naroda.

Ivan Rendić, naš čuveni mladi kipar, svršivši svoje nank preselio se iz Italije u Zagreb, to se ti stalno nastanio. Čujemo, da mu je odbor za prenos u domovinu Preradoviih mrtvih ostanakah naručio sponenik, što ga kani narod podignuti na zagrebnekom groblju tomu svojemju ljubimcu. Mi čestitamo gradju Zagrebu natoj vjesti, jer se nadamo, da će g. Rendić svojim sponenikom udariti temelj umjetničkomu glasu onog gradlja po primjeru tolikih, što im so sviet divi u krasnoj Italiji. Ovom prilikom nemožemo da katarsku vještinu g. Rendića neproporučimo i u ovih naših stranalh svim domorodcem, kojim će u slučajju kakve naručio biti liepšo

i častnije obratiti so na svojega domaieega nego li na tudjega umjetnika.

Otvoren je konkurs za obćinskog lječnika u Buzotu. Plaća 800 for. na godinu i putni troškovi do bolesnika po dogovoru sa obćinskim zastupstvom.

Trošak kraljevine Hrvatske bez granice za autonomne stvari iznaša ove godine 3,312,234 for. koji se ovako troše: *Sabor* 50000 for. *Blan* i *dispozicionij fond* 88,172 for. *Nutrnji poslovi* 1,721,799; od tih je 100560 for. za zdravstvo. *Vjera i nauko* 608,166 for.; od tih ide za sveučilište 88728 for.; na srednju skolo 169040 for.; na male skole i učiteljista s podporami 72407. *Sudstvo* stoji 1,087,812 for.

I naši rogovj u Njemcem dobr. Njemci si želo popraviti pisanje, da nebudu imali po 3 i 4 slova za jedan glas; tomu mislo pomoći s našim slovom „š“ i „ć“. Dakle neće već pisan na priliku *Schuster* nego *Suster*. Bilo li dobro, da svi Njemci to odluče, ondn bi barom neka naša imena dobro pisali.

Hrvatska na budućoj Izložbi u Parizu neće bit zastupana posebno, jer su Mađjarska gospoda preohlala, pnk bi htjela dn nad hrvatsko vlnu i drvju i drugo stvari budu mađjarski nppisi; a Hrvati govoro: il samo naš jezik, ili ništa.

Anton Miklačić žali starac od 114 godinuh umro je ove dne u Trstu. Do zndnjega časa so je krepko držao. Pred malo vremenom mu je cesar podarilo sto forintih. Gospodu trčansku učelaše mu dostojan sprovod.

Kad su ovih danah Bismarku rekli, da se Engloska strdno oruža proti Rusiji, on da je odgovorio: Medved se nahoji morskoga jana!

Na slaba vremena tužo so već i Krivci (holo). Gosp. Tovač Krivnik u Komornu došao je, kažu, tužit se cesaru u Boč, da malo zločincah na smrt odsudjuju, tor on malo darovah dobljva i nemože već živiti. Njemu je 61 godina, a preko dvim stotinam je s vratom zavlo.

Baluš a torpedi. Čega svo još neće biti! — kliknut će mnogi čitntelj, kad opazi naslov ove viesti. I zblijna čega sve još neće biti za ubijaju ljudi! U Americi u Connacicutu u gradu Bridgeportu izmislje je domišljata glava spravu, koja so stavi u vrst baluna, pusti se u zrak, to koja nad neprijateljevom vojskom ili nad gradom prsno, te sve pospe vatrom, granatami itd. Ta nova sprava kuša se smu u Bridgeportu i vele, da će biti vrlo dobra za ubijati nevoljne ljude. Koliko sročee ako so obisliti viest!!!

Medvjed uhvatio teta. U nekom mađjarskom selu ukončilo so oiganju s medvjedom u kršmi na kraju mjesia. Medvjeda je zatvorio u staju, a sam so je uložio na tavnu joj. Po noći uložeo u staju tat da ukrado krdnjavu svinje. Tpujuc u tunel dođe do medvjeda, koj, neumijuč se šaliti, svojeki zagri svinjokrdnjev. Tat so ustrasi i nemogav so riješiti neugodnom zagrljaju, stade vikati. Na tu viku došlo uknećani, a i gospodar medvjedov, komu je pošte za rukom tata osloboditi iz pandju medvjedovih. Sročem ju imao medvjed brlijeti. Kad je medvjed tata pustio, uhvatili su ga drugi to bacili u buharu.

Teč Novacah polag Borse u Trstu od 1--15. Decembra 1877.

Dne	Carakini (teški)	Napoleoni	Lire ser.	Prđ srebrno (teško)	Dne	Carakini (teški)	Napoleoni	Lire ser.	Prđ srebrno (teško)
1	—	—	—	—	1	5.81	0.51	—	104.—
2	5.04	0.81	—	105.23	10	5.68	0.49	11.95	103.75
3	5.03	0.58	11.99	104.83	11	5.58	0.51	11.93	103.85
4	5.00	0.55	11.08	104.70	12	5.58	0.51	11.93	103.85
5	5.02	0.57	11.98	104.26	13	—	—	—	—
6	—	—	—	—	14	5.78	0.52	—	103.85
7	5.02	0.57	12.23	104.15	15	—	—	—	—
8	5.00	0.53	11.98	104.—	16	—	—	—	—

LISTARNICA.

P. n. g. Mihovitu Špraucu, Sv. Nedelja kod Samobora: Primismo for. 1 za predplatu tok. god. — Narodnomu Poslolu, Milina: Poslatu f. 2 upisismo za pr. god. 1877. — Ivnu Mikoviciu kanoniku, Zagreb: Poslatu f. 3 primismo i zahvaljujemo. — Marku Polji, Tuzlj: Kako dočujemo, ćemo vam javiti. — Franu Orliću plovani, Zminj: Dobro, najradabujva vam hvala na rodoljubnom nastojanju. — D. P., Parudbie: Poslatu f. 10, primismo: Bog vam platio! — Albertu Brozoviću, učitelju, pripravniku, Kopač: Kako vam drugo. Zaku Lovroviću, Silba: Poslatim forintom namirena je vaša predplata do konca prošle god. 1877. — Spicu Markovu, Murter: Potprite

se. — Buzoliću Josipu načelniku, Novigradi; Otcu Faustinu, Velika Kaniža; Antonu Žariću, Zupanu, Montrilj; Martinu Čulenu župniku, Kolta: Vaše su predbrojbe izplaćene do konca tek. godina.

Pregled trčanskoga tržišta.

dne 10. Januara 1878.

Vozak primorski i ugarski	za 100 for. l. uc.	OD	
		for. l. uc.	for. l. uc.
Kafa Portoriko	129	132	—
S Domingo	104	110	—
Rio polag vrati	83	113	—
Čakar austriljski	36	37	50
tačani	33	35	50
Criotja trave buhaeo (Nri-santomo)	120	130	—
Naracno skrlnjica	2	—	—
Karubo pulkoze	za 100 kg	8	—
levantijsko	—	—	—
dalmatinsko	—	—	—
Smokro Kalamata	10	—	—
pulkoso	13	—	—
Limonu skrlnjica	2	7	4
Budomki Hiti modula pulj, za 100 kg	110	115	—
dalmatinsko	—	—	—
Lešnjajol	28	—	30
Šljiva	24	—	41
Člonica ruska	—	—	—
ugarska	11	50	14
galaska	—	—	—
Kukuruz (turkljoja) ruskii	—	—	—
ugarski	9	40	9
Itaž	8	—	—
Jočan	9	50	12
Zob ugarska	8	50	—
arbnaska	—	—	—
Pasulj (šafoli), polag vrati	—	—	—
robu	12	—	14
23	—	—	—
Dob	—	—	—
Leda	12	—	14
Oriz talijanski	18	—	24
Englezi (kitajski)	16	50	18
Vuna bosanska	110	—	120
moredska	130	—	—
arbnaska	127	—	350
Italaska	—	—	—
Daska kotarsko-jelovica	—	—	—
Isarsko	44	—	73
Grado	12	—	14
lukofico	8	—	0
(U)o Italli, niže vrati	57	—	60
— najbolje	79	—	82
— srednjio vrati	40	—	78
dalmatinsko	50	—	—
Isarsko	—	—	—
Kamono ulje u bariluh	—	—	—
u kasnih	20	—	—
Kože strojeno naško	178	—	200
suhio volovojo naško	107	—	134
dalma, isti i bos.	72	—	125
Janjevo naško	95	—	105
dalmatinsko	80	—	80
kozjo	75	—	92
vanono slano	50	—	65
suhio	49	—	50
zezoje za 110 kondah, u srebru	23	—	27
Dakarar	30	—	33
Sardolo i baril	16	—	24
Vitrol modri	32	—	34
zeloni	3	50	0
Maslo	78	—	94
Loj dalmatinski i naški	48	—	48
Salu	—	—	—
Mast (naše raztopljeno)	—	—	—
Štapan	31	—	53
Italija stollar (100 litarah)	—	—	—
Galtsii letarski	23	—	24
Ruj naški	9	—	9
— Isarski	8	90	9
Ličeo od Javoriko	15	—	16
Vinsko strogolno (Gripula)	—	—	—
aploh	31	—	46
Med.	30	—	33
Lumber (jabučeo od Javoriko)	13	50	15
Pakal baril od 100 kg	3	73	9
Curjo (straco) za 100 kg	17	50	23
Kstram dalmat.	—	—	—

Oglasi.

SKLADIŠTE NEPREBITNIH OPEKAH

Podvodnog zamazka Portland

Podvodnog i snhog

iz nadarenog zavoda E. Eschera u Sv. Andriji kraj Rovinja.

Opekah i žlebacah

iz tvornice P. V. Ferrari-ja u Sv. Jurju kraj Nogara.

SOBNIH LONČENIH PEČIH

iz nadareno tvornice E. Kern-a u Gradcu kod Jakova Fitz

u Trstu, Via Chiozza Nr. 7.